

Izaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori: 2637 S. Lawndale av.
Office of publication: 2637 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 28, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., ponedeljek, 21. avgusta (Aug. 21) 1922. Subscription \$5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 195.

KAPITALISTIČNE SILE SO NA DELU.

Z RAZNIMI PRIPOMOČKAMI SI RADE POTVORILE RESNICO.

Strokovno organizirano delavstvo se ne boji tudi nove bojne metode.

Washington, D. C. (Federated Press). — Hardingova administracija se zaveda, da so organizirani rudarji prišli iz ogromne stavke kot zmagovalci. Poraz železniških ravnateljev in njih kampanje za odprto delavnico je pa tudi blizu. Predsednik je pa zdaj odkril, da se mora "nevarnost delavske kontrole v glavnih industrijah" predložiti kongresu. Tako govore svetovalci v Beli hiši, ki se ogrevajo za to misel. Ako je po Hardingovem mnenju kontrola v glavnih industrijah po petdeset ravnateljih in sedem newyorških bankah normalna reč, tedaj se dvigne javna nevarnost, ako tri milijone organiziranih delavcev nastopi proti avtokratizmu razmeram, določenim po petdeset ljudem, v svojo korist in korist svojih družin.

Železniški parlamentarni zakulisniki pritiskali na predsednika, da ne nekada sem. Sugestirali so, da je treba odpraviti "delavsko diktiranje", katerega vidijo v Adamsonovem zakonu o osemurnem zakonu. Fakt, da je predsednik Wilson diktiral ta zakon, ko so mu železniške bratovščine zasiguralo, da so same zmogljive rešiti spor z železniškimi ravnatelji, se seveda popolnoma prezira. Pravičljiva, da so železniške bratovščine pazile na delo v kongresu, ko je bila sprejeta postava, še vedno kroži med prijatelji skupine železniških parlamentarnih zakulisnikov, ki je ustvarila to pravljico; ravno tako pa med republikančini in demokratiziranimi prijatelji še vedno drži argument, da Harding ne sme dovoliti, da se še kdaj kaj takega dogodi. Od tega časa prihajajo tudi migljaji, da predsednik zavzema pozicijo, da se "železniška stavka izravna na trd način".

Odborniki železniških organizacij pozdravljajo grožnjo iz Bele hiše, nanašajočo se na delavsko "dominacijo", ki odprto izjavljajo, da ne vidijo v delavskem gibanju drugega kot premirje, dokler bo Wall Street gospodaril v transportnem sistemu in glavnih industrijah. Oni pravijo, da to ne tvori miru v industriji, o čemur se bodo razgovarjali v New Yorku, ampak bodo samo pogoj, pod katerimi je mogoče skleniti premirje.

Hardingov kabinet skuša zdaj producente naštevati proti stavarjem. Poljedelski tajnik Wallace je pravil oni dan Farmarskemu biroju v Leaburgu, Va., da farmarji prejmejo od 25 do 28 odstotkov manj v nakupovalni moči kot v letu 1913, nakupovalna moč železniških uslužbencev je pa bila v letu 1921 za 51 odstotkov višja kot v letu 1913, medse rudarjev so pa kupile v letu 1913 trideset odstotkov več kot v letu 1913.

"Na kratko," je rekel Wallace, "farmarji v deželi, ki tvorijo skoraj tretjino našega prebivalstva, so nosili najtežjo butaro deflacijske. Skušali so dobiti odpomog s postavnimi sredstvi. Apelirali so na administracijo, na kongres in na druge naprave, ki bi jim mogoče pomagale. Ko so se trudili, da se ubranijo teh izgub, niso zastavkali. Povzročili niso izgredov. Producenti so dalje in vprilo nizkih letošnjih cen, so pridelali skoraj največji pridelek v zgodovini. Farmar verjame v zakon in red. On verjame v poštenost človeka na človekom. On verjame v trdo delo in uspešno produkcijo."

Wallace ni ravnal kot njegov predstojnik direktno obtožil stavarjev izdajstva, ampak je nanj samo namigoval. Govoril ni o vzrokih, ki so povzročili deflacijske, zaradi katere so trpeli farmarji, ravno tako ni sugestiral, da se primejo interesi, ki so odgovorni za deflacijske. Ravno tako ni tajil, da postojne med delavci in farmarji skupni interesi z direktno izjavo, ampak rekel je, da "farmar kliče kapitalistom in delavcem, da prenehajo s svojimi

SIN KAPITALISTA DE-LA KOT STAVKOKAZ.

OD SVOJIH STARIŠEV PREJEMA ZA TO DELO POSEBNO NAGRADO.

Taka je kapitalistična vzgoja.

Minneapolis, Minn. (Federated Press). — 18-letni sin S. A. P. Turnerja, tukajšnjega kapitalista, dela nekje v divjini Montane v železniških delavnicah kot stavkokaz. V mestnem naslovniku je Turner vpisan kot predsednik C. A. P. Turner kompanije, trdijo, ki se peča z inženirskimi deli, konstrukcijami železniških mostov in gradnjo tovarn.

Stariši so poslali svojega sina na zapad, da pomaga zlomiti stavko. Oče in mati sta obljubila svojemu sinu, da mu bosta dala vsak še po en dolar za vsak dolar, ki ga zasluži s stavkokaštvom. Železnica plačuje fantu \$7.50 na dan, stariši mu pa plačujejo petnajst dolarjev, tako da prejema \$22.50 na dan.

Turnerjevi sosedji pripovedujejo, da so Turnerjevi poslali svojega sina na zapad, da ga ne bodo nadlegovali njegovi sošolci z vseučilišča. Pri intervjuju je mrs. Turner priznala, da njen sin dela kot stavkokaz, ni pa hotela potrditi govoric, da prejema še posebej nagrado za stavkokaško delo od svojih starišev. Žena je postala jezna in je rekla časnikarskemu poročevalcu, da to ni njegova stvar.

Taka je kapitalistična vzgoja in tudi ne more biti drugačna. Fantov oče se zaveda, da pripada k kapitalističnemu razredu. Železniški kapitalisti so v stiski in oče je poslal svojega sina njim na pomoč. To je popolnoma logično.

Dobro pa je, da se tudi delavci zavedajo, da pripadajo k delavskemu razredu. Posebno dobro bi bilo, da se tega dejstva zavedajo tisti delavci, ki stavkokažijo. Ako bi bili vsi delavci tako razredno zavedni, kot je oče tega fanta, tedaj bi imeli prav malo stavek, najbrž skoraj nobene, pa magari še bi bili vsi kapitalisti pri volji pognati svoje sine v stavkokaštvo.

ZBOROVANJE ADVOKATSKE ZBORNICE.

San Francisco, Cal. (Federated Press). — Konvencija Ameriške advokatske zbornice se odlikuje po tem, da so na nji znani reakcijonarji Taft, Coolidge, Wickersham in governor Allen. Daugherly je poslal konvenciji brzojavko, v kateri priporoča, da se zopet prično preganjati rdečkarji.

"Ustanovijo naj se po vsi deželi organizacije, v vsaki državi, okraju in občini," je rekel Daugherly v brzojavki, "da napadejo tiste, ki poslušajo nauke tujezmskih doktrin po nezdravih zagovornikih, ki so zapustili svoje dežele, katere so njih doktrine uničile."

Wickersham je briljiral proti radikalcem, Allen je hvalil svoje razsodišče za zlomljenje stavk, Coolidge je pripovedoval, kako je zlomil stavko policajev. Taft je pa postal kar divji zaradi La Follettevega amandamenta za zlomljenje tiranične moči najvišjega sodišča. Sredi slavnosti je pa odbor ženske organizacije American Women's Independence predložil protest proti kalifornijskemu kriminalno-sindikalističnemu zakonu. To je bil mrzel curek vode za nazadnjake!

KRIŽEVA JE POT SIROMAKA PRED JUSTICO.

SIROMAK JE LAHKO NEDOLŽEN, TODA SEDELO BO ZA TO, KER JE SIROMAK.

Pa slikajo Justico kot damo s zavezanimi očmi, ki ne vidi, kdo stoji pred njo.

New York, N. Y. (Fed. Press). — Pred leti je prinesel neki mesečni članek z naslovom "The Victim of Aquittal". Članek je našteval, kako morajo trpeti osebe, ki so bile po krivici obdolžene hudodelstva. Nekateri so bili dolgi časa zaprti, dasi so bili nedolžni in še po prihodu iz ječe so trpeli gnotno.

In kaj je povzročil članek? Kakšen je bil njegov učinek? Ni se ni zgodilo drugega, kot da je mesečnik kmalu po tem članku umrl, ker ni mogel dobiti oglasov. Ameriški pravosodni sistem je pa ostal tak, kakršen je bil. Marsikateri nedolžni človek je od tega časa sedel že v ječi, ne da bi prejel en cent odškodnine za zamujeni čas.

Zdaj se je zopet odigral zelo sirov dogodek, ki pokazuje, kako morajo vsi trpeti nedolžni ljudje. Ta dogodek je najdeloma zbudil javno vest. Nathan Hirsh, lokalni tovarnar, ki je poznan zaradi svojega boja proti stanovanjskim in posojilnim morskim volkovom, organizira nepristranski komitej, ki naj preišče sedanjo proceduro, kateri so podvrženi aretiranci, ako so siromaki. On upa, da mu bo mogoče v nekaj dneh objaviti imena komiteja, ki prične s delom, da se nedolžnim ljudem ne bo več godila vnebovpijba ča krivica.

Jedro dogodka, ki je nanj napravil vtis, je tale: Nekega nedolžnega siromaka so imeli za jetnika zidovcem skozi šestdeset dni. Ko so ga izpustili, je bil uničen na duši in telesu, opustiti je moral svoj posel in zabredel je v dolgove.

Piša se John S. Porfiro. Aretiran je bil 21. decembra na obtožbo, da se je udeležil ropa v kinogledališču, pri katerem je bilo uplenjenih deset tisoč dolarjev. Porfiro je bil izvožek in je lastoval svoj avtomobil. Aretiran je bil, ker je bil njegov avtomobil podoben avtomobilu, v katerem so roparji utekli, in ker je na nesrečo živel v isti apartmentni hiši, v kateri sta bivala dva, ki sta bila kasneje spoznana krivim ropa in obsojena.

Najprej je bilo zanj določenih deset tisoč dolarjev porokstva. En teden mu sploh niso dali prilike, da pove svojo stran. Zaslišanje je bilo zanj večkrat preloženo, končno je bilo porokstvo znaniš. Dva tedna po njegovi aretaciji je pa bil obtožen in njegovo porokstvo je bilo povzročeno na petindvajset tisoč dolarjev. Vrgli so ga v ječo Tombs, ker ni mogel položiti porokstva. Pred sodišče je imel priti 21. januarja, toda obravnava je bila večkrat odložena. Končno je bilo njegovo porokstvo znaniš na \$2,500 in izpustili so ga iz ječe. Šele desetega maja so ertali obtožnico proti njemu.

Dasiravno je bil prost dva meseca pod porokstvom, mu policija ni hotela dati dovoljenja, da si služi kruh kot izvožek. Dovoljenje je prejel, ko je bila obtožnica proti njemu ertana. Štiri mesece je lovil delo.

"Kadar so mi odrekli delo," je rekel Porfiro, "sem občutil, da ljudje, katere sem vprašal za delo, vidijo v meni zaznamovanega kriminalca. Nikdar ne pozabim kaj sem pretrpel. Izvožek nisem postal več. Ostrašen sem bil tako, da sem za \$75 prodal svoj avtomobil, za katerega sem plačal \$750. Nikdar več ne maram videti tega avtomobila. Zdaj plačujem še vedno od mezde, ki jo zaslužim kot pek, na posojilo, katerega sem napravil, da sem prebil te strašne mesece."

Porfiro je prišel v Ameriko iz Grčije v letu 1910 in je postal državljani v vojnem času. V armadi je služil kot saržen prvega razreda. Državni pravdnik, ki je imel opraviti z njegovo zadevo, ga je nazival "siromašnega nesrečnika", takoj je pa pristavil, da ne

PRISTANIŠČNI DELAVCI SO PRIČELI POGAJANJA.

NAJBREŽ SE SKLENE KMALU NOVA POGODBA.

Nobena stranka ni stavila zahtev.

New York, N. Y. — Stara pogodba med pristaniščnimi delavci in podjetniki poteče s prvim oktobrom. Zastopniki organiziranih pristaniščnih delavcev v International Longshoremen's Union so pričeli že pogajanja z zastopniki parobrodskih interesov, ki zastopajo 38 odstotkov teh interesov, da se sklene nova pogodba. Nobena stranka ni stavila novih zahtev, zaradi tega sodijo, da ostane sedanja lestvica v veljavi.

Po sedanji mezdni lestvici zaslužijo pristaniščni delavci po sedemnajst dolarjev na teden, ki so stalno nastavljeni. Tisti, ki niso stalno nastavljeni, pa ne zaslužijo po sedemnajst dolarjev na teden.

Voditelji organizacije povdarjajo, da so se cene živil in obleke prav neznatno znižale. Pred vojno so plačevali pristaniščni delavci za hrano in stanovanje po deset in enajst dolarjev na mesec. Zdaj pa morajo plačati mesečno po 25 in 28 dolarjev. Kljub tem dejstvom so pa bile mezde mornarjem in pristaniščnim delavcem znižane za 30 odstotkov od strani plovbenega odbora, privatni podjetniki so jih pa znižali do štirideset odstotkov.

Razume se, da se plovbeni odbor ne bo pečal z mezdami drugih pomorskih delavcev, dokler ni dosežen sporazum glede mezde pristaniščnih delavcev. Druge pogodbe, kot pogodbe s kapitanji, piloti, uslužbenci pri brezžičnih brozajavnih aparatih in drugimi, potujejo šele koncem leta.

RUSKI OTROCI SO ŠE POTREBNI POMOCI.

Komisija brzojavno sporoča, da so še milijoni prisiljeni na stradanje.

New York, N. Y. — Iz Samare je v petek došla brzojavna nujna prošnja za odpomog stradalim otrokom ob Volgi. Odbor treh Američanov, ki tam potuje in vodi preiskavo, je poslal tako prošnjo na Ameriški odbor za pomoč stradalim otrokom v Rusiji, da je še vedna pomoč nujno potrebna.

Komisija, ki je poslala prošnjo, sestoji iz Frank P. Walsha, znane delavskega voditelja, dr. Franka Ocholsa in Paxtona Hibbena, pisatelja in govornika, ki je sedaj tajnik otroškega komiteja in sporoča:

"Kakorkoli je bila letina v Rusiji v tem letu obilna in je polje dobro obrodilo, vendar je še potreba velika v ogromnih provincah, kjer so prebivalci radi lakotnosti jedli celo semensko žito ali pa ga sploh niso imeli. Milijoni še rabijo živeža in obleke, sedaj toliko bolj, ker so komaj preboleli najhujšo lakoto in so radi katastrofe njihova življenja rahla. Nešteto je bolnih, brezdomovincev in otrok, za katerih stariše nihče ne ve. Delavstvo v Ameriki je že veliko žrtvovalo za rešitev Rusije in tudi sedaj še ne more odreči pomoči, da se odpravi trpljenje in beda nesrečne mladine. Koncem brzojavke odbor komisije še apelira za pomoč."

Odbor za pomoč stradalim otrokom v Rusiji je nato nastopil kampanjo na nabave milijona kanjev kondenziranega mleka, katerega naj bi poslal v Rusijo še pred nastopom hladnejšega vremena.

LETOŠNJI PRIDELEK V RUSIJI.

Washington, D. C. — Po ocenitvi trgovskega departamenta so letos v Rusiji pridelali od pet do deset milijonov ton več pšenice, kot v letu 1921.

podvzame koraka, da se odškodni zaradi njegove aretacije. Policaje je treba podpirati, kadar izvršujejo svojo dolžnost, je menil ta uradnik in se obrnil k svojemu delu

PREDSEDNIKOVA AD-RESA NA KONGRES.

NEKATERI VIDIJO ŽE KONGRESNO AKCIJO V ZADEVI STAVK.

V resnici pa adresa pove, da administracija ni spremenila svojega stališča glede neumešljanja v industrijske spore.

Washington, D. C. — Komaj je bila predsednikova adresa na kongres objavljena, že je postala predmet raznega ugibanja. Nekateri političarji so videli, da kmalu kongres podvzame akcijo, izdela in sprejme postavke, ki naj se nanašajo na industrijske spore. V resnici pa adresa ne pove nič drugega, kot da administracija ni spremenila svojega stališča z ozirom na reševanje sporov v industriji. Nekaj novega je premogovniška komisija, katere namen in akcija se tolmačita približno takole:

1. Ustanovi naj se premogovniška komisija, ki naj bo neodvisna, ki ima oblast preiskati vse podobnosti spora z ozirom na produkcijo, prodajo in razdelitev premoga, priporočiti pošteno mezdo in pravične delovne razmere in nove postavke, ki naj varujejo javnost v bodočnosti.

2. Ustanovi naj se narodna premogova agencija, ki naj ima namen zabraniti profitarstvo. Funkcionirala naj bi, kot je v vojnem času vladna žitna korporacija. Dobiha bi potrebni kapital, ki naj služi za nakup, prodajo in razdelitev premoga.

Starogardniki v republikanski stranki niso zadovoljni s tem priporočilom in že zdaj izrekajo dvome, da bo težko dobiti večno za take postavke.

Glede železničarjev in železniških podjetnikov, je predsednik priporočil, da morajo biti zaščiteni železniškega delavskega odbora obvezni za železničarje in železniške podjetnike. Nekateri starogardniki je lili kar pot s čela, ko so slišali te besede. Spominili so se, da so kongresne volitve blizu in treba bi jim bilo javno pokazati, ali so za delavce ali podjetnike, ko bodo glasovali o postavkah, ki uravnavajo stavke. Ali kmalu jim je odleglo, ko so slišali, da taka akcija bi ne pomagala ob tem času. Starogardniki so takoj razumeli te besede in jih tolažili, da ne bodo predložene predloge do volitev, ki se pešajo direktno s stavkami, delavskimi vprašanji in industrijskimi spori.

Predsednik ni pozabil železničarjev, ki so prenehali s delom na Santa Fe železnici, ker ni bilo več njih življenje varno. Namignil je nekaj o zarotniškem počenju, da se paralizira transportacija, kasneje pa prizna, da razpada železniška oprema, posebno lokomotive in da postoji nevarnost, da železniški promet odpove.

Dotaknil se je tudi rudarske stavke, toda na način, ki govori, da je prejel enostranska poročila od svetovalcev, ki so naklonjeni premogovniškim podjetnikom, ker adresa pravi, da so ga guvernirji iz raznih držav informirali, da nimajo rudniški podjetniki in rudarji v dotičnih državah spora med sabo in da komaj čakajo, da se prične s produkcijo.

V adresi ni besede, ki graja malo banano skupino v New Yorku, z njenim glavnim stanom v Wall Streetu, ki je takorekoč izlila izpor rudarjev in poglala železniške delavce v stavko.

Delavci naj si ta fakt zapomnijo, ko bodo v jeseni odhajali na volišče, je rekel neki vodja strokovno organiziranega delavstva in lahko jim bo izvoliti kongresnike, ki bodo konstatirali v kongresu odprto, kdo je odgovoren za spore v industriji, kdo so tisti ljudje, ki so povzročili, da je bila ustavljena produkcija premoga in da zastaja železniški obrat zaradi razpadajoč prometne železniške opreme.

VREME.

Chicago in okolice. — V torek jasno, zmerni vetrovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 73, najnižja 65. Sonce izide ob 6.04, zaide ob 7.42.

ŽELEZNIŠKA KONFERENCA ODLOŽENA DO SREDE.

ŽELEZNIŠKE PREDSEDNIKE ZASTOPA ODBOR DEVET ČLANOV.

To znači, da se bodo pogajanja nadaljevala in da bo stavka mogoče kmalu končana.

New York, N. Y. — Po znamenjih se da soditi, da so železniški predsedniki pričeli uvaževati predlog za sklenitev premirja v železniški industriji, katerega so predložili predsedniki bratovščin prometnih uslužbencev. Šmokavzarski časnikarski poročevalci prihajajo zaradi tega dejstva s raznimi ugibanji na dan, kakšna so bila priporočila predsednikov bratovščin železniških prometnih uslužbencev, dasiravno ni bilo še prav nič oficijelnega sporočeneja.

Fakt je, da je odbor železniških predsednikov, obstoječ iz devet članov in zastopajoč predsednike 148 železniških družb, sezval občno sejo železniških predsednikov za sredo.

Na podlagi tega dejstva se da sklepati, da so glavna vprašanja rešena, kajti če bi ne bilo sporazuma, bi predsedniški odbor ne sklenel splošne seje železniških predsednikov.

Nekateri časnikarski poročevalci grede celo tako daleč, da izjavljajo, da je spor že izravnani, samo treba je, da ga odobre železniški predsedniki na splošni seji.

Ako je premirje pred duri, tedaj je odbor železniških predsednikov pristal, da prizna starostne pravice in da so sprejmejo vsi stavkarji na delo. Zastopniki železničarjev ne bi pristali na premirje, ako so starostne pravice odpravljene, ker starostne pravice pomenjajo stanja toliko kot pravica do stavke.

"REKA ŽGANJA" BO KMALU RESNIČNO IME.

To je bil dan za ribe, ko so svezni uradniki razbili sode!

New York, N. Y. — Po reki Hudson je zadnji teden teklo žganje. Zvezni maršal Hecht, razbijalec sodov z žganjem, je zili v reko žganice v vrednosti \$250,000. Ko so vili v strugo celo zalogo konfisciranega žganja, je bilo prepovedano vsako plavanje po reki in stražnike so nastavili ob vodi, da bi se kdo ne pregrešil ter šel plavat v "mesečino".

Stanovalec pri reki so se čudili, kaj je ribam, ko so veselo poskakovale iz vode in se obračale na hrbe. Ribičem v čolnih je bilo lahko delo, kajti loviti jih ni bilo treba na trake; pijane ribe so same skakale iz vode.

Izbito žganje je bilo del plena, ki ga je zapolnila na ladiji "Victoriji" mornarica suhačev in je bil vreden \$1,000,000. Še trikrat bodo torej izlivali žganje in še trikrat bodo imele ribe "good time", ribiči dober lov, zagrnjeni prohibicionisti pa rajsko veselje.

STAVKA RUDARJEV V KANADI.

Toronto, Ont. — Vlada je odposlala en polk konjenice in en pešpolk s potrebno artilerijo v Novo Škotijo, ker so zastavkali rudarji. Ker vlada ni naročila, da naj vojniki kopljejo premog, vprašujejo ljudje s strahom, kje bodo dobili premog za letošnjo zimo. In ker so zastavkali tudi rudarji v Alberti, produkcija premoga v Združenih državah je počivala več kot dvajset tednov, je strah ljudstva upravičen, ako se podjetniki ne sporazume z rudarji, da se vrnejo na delo.

USLUŽBENCI V POPLAR BLUFFU SO PRENEHALI LI Z DELOM.

Poplar Bluff, Mo. — Prometni uslužbenci v Poplar Bluffu so prenehali delati na Missouri Pacific železnici, ker je bilo njih življenje v nevarnosti. Ustavljeno je samo tovarni promet. Prometni uslužbenci opravljajo še službo, ki spremljajo osobne vlake.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Laundale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 31-22 poleg našega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

ZA MEŠETARJE IN PROTI LJUDSKIM KORISTIM...

Ko je senator Norris predložil svojo predlogo, po kateri se ustanovi posojilni sklad za farmarje, da lahko postavijo svoje produkte na trg v Evropo in tako dobe tam zanje ceno, ki je veljavna v tujemstvu, so bili vsi zagovorniki privatnih in privilegiranih interesov takoj na nogah. In zakaj? Ako bi bila sprejeta taka predloga, tedaj je farmarjem prihranjenih okoli tri sto milijonov do pol milijarde dolarjev, ki zdaj izginejo v žepih posredovalcev in mešetarjev.

Farmarji so pričakovali, da bodo za Norrisovo predlogo glasovali saj senatorji, ki prihajajo iz farmerskih držav, toda njih upanje se ni izpolnilo. Med senatorji je bila mala izjema, drugi senatorji so pa bili za to, da se mešetarjem in prekupcem posodi denar, da ložje pokupijo poljske pridelke in jih pridržijo od trga, dokler jih ne morejo prodati po višji ceni. Tako predlogo je izdelal senator Kellogg, akoravno prihaja iz Minnesote, torej iz farmerske države.

Farmarji tudi vas se tičejo volitve letos v jeseni! Maršikateri senator ali kongresnik, ki je glasoval proti farmerskim in delavskim interesom, bo letos zopet stal pred vami in beračil za vaše glasove. Obljubil vam bo vse, da vam izpolni, kar ga boste vprašali, če bo izpolnil. Mesto da poslušate take obljube, zanimajte se raje za njegovo preteklost, posebno za njegovo delo v kongresu in na jasnem bode, kako je zastopal vaše koristi. Nikar ne mislite, ako bo v jeseni obljubil, da se je spreobrnil in da bo odslej delal za vaše koristi, da njegove besede prihajajo od srca. Spomnite se nazaj, kaj vam je obljubil pri zadnjih volitvah in spoznali bode, ako glasujete zanj, da glasujete za svojega nasprotnika.

Socialistična stranka je postavila skoraj povsod svoje kandidate. Kjer socialistična stranka nima svojih kandidatov, bo ponekod podpirala kandidate farmerske delavske stranke. Drugje so se zopet izvršili dogovori med socialistično stranko, farmersko delavsko stranko in strokovno organiziranim delavstvom kot na pr. v New Yorku. Zategadelj naj farmarji pazijo na to, kakšni kandidati so postavljeni v njih volilnem okraju. Pod nobenim pogojem naj ne glasujejo za kandidate, ki so jih postavili profesionalni političarji starih strank. Kajti če glasujejo za take kandidate, glasujejo proti svojim lastnim interesom. Farmarji in delavci morajo letos izvoliti najmanj sto svojih zastopnikov v kongres, da se porazi reakcija in prične s konstruktivno zakonodajo v interesu delavnega ljudstva. Letošnje jesenske volitve so izredno važne ne le za delavce, ampak so velike važnosti tudi za farmarje. Farmarji se naj nikar ne udajajo lenemu mišljenju, da bodo politično delo opravili že drugi njih prijatelji — bankirji, mešetarji, prekupci itd. Ako se bodo farmarji zanašali na te ljudi, so prav zanesljivo izgubljeni. Za farmarje velja to kar za delavce. Delati morajo sami, da se rešijo oderuških krempljev in da delajo za boljšo in svitlejšo bodočnost vse človeške družbe. Le združeno delo vseh, ki trpe in delajo, lahko prinese spremenitev sedanjega gospodarskega sistema, ki prinaša blagostanje izredno majhni peščici bogatinov.

DELAVCI BODO KMALU OBLEČENI V OBLEKO IZ BOMBAŽEVINE.

Profitarji hočejo za vsako ceno imeti visok tarif na volnenem blagu in pri tem argumentirajo, da zahtevajo visoko colnino v interesu delavstva. Ponavlja se stara pesem, da so delavske mezde nižje v tujemstvu kot v Združenih državah.

Dozdaj ni bilo visoke colnine na volnenem blagu, kljub temu ni bilo ustavljeno delo v tovarnah, v katerih iz volne tkajo sukno. Da, pa tudi American Woolen kompanija še ni bankrotirala, ker ni mogla konkurirati tujemskim tovarnarjem. Finančna poročila volnenega trga govore nasprotno. Volneni trust je imel lepe dobičke tudi po sklenjenem premirju, delavce je pa plačeval zelo nizko kljub svojim dobičkom.

Iz tega sledi, da je popolnoma bosa, ako zagovorniki visoke colnine trdijo, da se zahteva visoka colnina na sukno iz volne, da bodo od nje imeli delavci koristi. Visoka colnina ne bo koristila delavcem. Pomnožila bo le profite tovarnarjev, ki se pečajo s produkcijo sukna iz volne. Ampak nekaj bodo delavci imeli le od tega. Prisiljeni bodo kupovati obleko iz bombaževga blaga, ker ne bo denarja, da si kupijo volneno obleko.

JAVNA GOVORNICA.

Clasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Virden, Ill. — O stavki ni mam poročati posebnega, saj bila se ji konec in vse pokazuje, da bomo zopet garali in donasili skupaj lep dobiček bogatim premogarskim podjetnikom, da bodo močnejši in bodo čez čas zopet lahko še toliko bolj nastopili proti nam.

Odgovoril bi rojaku iz te naselbine, ki je pisal radi mojega dopisa in se oglašal proti meni. Ne vem, kaj bi bil vzrok, da se je oglašil, morda zato, ker sem pisal, da socialistični klub slabo napreduje. To ni nič neumnega, da bi ne smel poročati.

Dopisnik pravi, da sem hodil za delom po krajih, kjer je stavka. Ni popolnoma prepričan, kot naj bi bil jaz hodil, a jaz mu dokazem po društvenih uradnikih, kot sem bil. Ne bom mu zankrat pisal podrobnosti o tem. Če bi bilo po rojakovem mišljenju, tedaj bi sploh nihče ne smel iti iz naselbine začasne stavke.

Rojak pravi, da tu živeči rojaki podpirajo kapitalistično časopisje; samo povedati bi mogel, kdo ga podpira, to bi lahko pokazal po svojem petletnem tukajšnjem bivanju. Dasiravno sem še malo časa iz stare domovine, vprašam rojaka, kaj on misli s tem, ko pravi, da ne poznam delavskega političnega življenja. Jaz smatram delavca, da je agilen lahko le, če je državljan, kajti le potem more dejstveno pokazati svojo zavednost s tem, da glasuje za naprednega kandidata. Rojak bi torej moral dobiti državljanstvo, s tem bi najbolje pokazal svoje naprednostvo. To mu je tudi mogoče, saj v Ameriki že biva 17 let.

Rojaku še vedno obljubljam, da bo dobil nagrado, če mi more dokazati, kakor sem pisal v prvem svojem dopisu, samo priti mora na dan s boljimi dokazi. Pripelje naj človeka, ki bo povedal, da me je videl, kot sem hodil in sem bil one čase, pa bo dobil \$10.

Nikakor ne mislim, da nam bo kakšna reč prišla kar sama od sebe ali pa da nam bodo drugi storili, da bo za nas dobro. Le sami si moramo izboljšati svoj položaj in to potomo socialistične organizacije.

Kolikor se tiče mojega opravljanja dela med stavko, naj se prepričajo, da ni resnica, da bi bil delal in se obrnejo do društvene tajnika št. 221 br. Stefana Skrt, 2045 No. 20th str. Prepričali se boste lahko, da je vsako predbacivanje glede dela med stavko neresnično. Tam se lahko prepričate vse o mojem odhodu in prihodu ter da sem bil dne 10. aprila zopet tu. — Pozdrav stavarjem v Ameriki. — Joe Sum.

Homer City, Pa. — Proletarci imamo vse polno sovražnikov in zajedavcev kakor postni zajec. Ni čudno, da jih imamo toliko; proti nam so: kompanisti, podjetniki, za njimi njih pristaši in stavkolomci, razne verske sekte in njih oznanjevalci. Vse je nasprotno delavstvu na ta ali oni način, a cilj vseh je, da ga izkorišča.

Pretečen praznik, ko so imeli god Mice, katerih je v praksi neprečeto, so v bližnji naselbini Luzerne Mine skoraj celi dan do 11. ure ponoči praznovali njen god s precejšnjim pompom. Menda je šlo vse za svečo, zato ni čudno, če jih toliko pogori, saj ob belem dnevu žgejo luči brez haaka. Vse gre v božjo dašt, brez molitve, kajti največ je le radovednežev; posebno so radovednice med ženskami, ki se ogledujejo, kako krilo si je nadelala ta ali ona, kako ji pristaja in kako se nosi.

V bližini od tu so postavili "spomenik" nekemu najetežu. Izdelali so moža iz slame in ga opremili kot premogarja za na delo. Nosil je napis: Notice, John Crook, stavkolomec. Ko sta v nedeljo zjutraj zapazila mož in žena luč na kapi premogarja še ob belem dnevu gorečo, sta se podala na avtomobil in jo odkurila od doma s celo družino bila odstoja do ponedeljka zvečer. V nedeljo zvečer je bila velika parada otrok. Šli so z vsakovrstno šaro in ropotijami, žvižgom in krikom in priredili manjšo godbo. V ponedeljek zvečer je šel sam g. mestni župan s nekim drugim najetežem in prepodil to godbo, da stori s tem dobro svojem služabniku — najetežu. Župan mesta je namreč obenem tudi bos pri rovu Ten Run.

Stavarji z volilno pravico,

pazite, da ga pri prihodu njih volitvah zopet izvolite za župana, ne samo za Homer City, temveč za vsa okolica.

Žena stavkokaza je ponudila bolj odraslim otrokom večerjo, dobila pa je povoljen odgovor: "Moj oče stavka že štiri mesece in pol in če bo še toliko časa, imam večerjo dovolj dobro doma."

Umevno je, da se je od naših vrst odtujilo precej stavarjev. Ne mislim pri tem naše okolice, ker tu stojimo mož ob možu kakor eden, mislim namreč na druge države kot Ohio, W. Va., Indiana, Illinois, iz katerih so odšli stavkajoči rudarji doli v državo tobaka, Kentucky, za delom. Jeli to početje zavednih organiziranih rudarjev? Komaj en mesec stavke je bilo, pa že niso mogli več vzdržati in šli so za delom, nekateri celo zelo napredni, kot na primer nekdo med njimi zastopnik delavskega lista.

Danes ne velja več ona pravica s pestjo, v njej se ne bo zgodilo drugega kot dobro znamenje, kolke itd., in pa delavstvo državne tovarne za izdelovanje bigarnih papirjev, vložilo spomenico na upravo državnih monopolov za regulacijo plač. Delavstvo obeh tovarn, ki se nahajata v Belgradu, je z ozirom na svoje popolnoma nezadostne plače in v očigled najhujši druginji zahtevalo povišanje svojih prejemkov dnevno za 6 do 8 dinarjev. Toda nazvle temu, da je monopolna uprava že davno regulirala prejemke grafičnemu delavstvu in v zadnjem času tudi tobačnemu delavstvu, ni smatrala za potrebno, urediti prejemke bednemu delavstvu obeh gori označenih tovarn.

V soboto, dne 8. julija 1922 je narodni poslanec s. Tokan v spremstvu deputacije delavstva obeh omenjenih tovarn šel k upravi državnih monopolov, kjer je na svoje začudenje izvedel, da uprava do sedaj glede delavstva teh dveh tovarn niti predloga ni izvedela, ki naj bi ga vzel v pretres upravni odbor državnih monopolov in katerega bi končno potrdil finančni minister.

Tako tofj postopa uprava kraljevih državnih monopolov kot državna institucija, ki bi morala služiti vsem ostalim delodajalcem kot vzor. Namesto tega služi ta uprava vsem delodajalcem za vzor v preziranjju je negiranjju najprimivnejših delavskih potreb. Ko je s. Tokan dokazal, da se ne sme tako postopati, so se gospodje pri upravi državnih monopolov zavreli, da bodo predlog glede regulacije plač omenjenemu delavstvu izdelali ter da bo vsa stvar tekom osmih dni rešena.

Ministrski svet in kralj. V ministrskem svetu je zbrana prava pravcata reakcija. To nam potrjuje vsakdanji dogodki in pa dejstvo, da ta ubogi državni voz nikamor ne more iz blata. Kako reakcionarni so ti gospodje, dokazuje pomiloščenje atentatorja Stejčiča, kateremu se je vlada upirala, dočim je bil kralj za pomiloščenje. Drugi primer je imenovanje v državni svet. Vlada je hotela spraviti v državno sodišče političarje neglede na kvalifikacijo in sposobnost. Kar razdelili bi si radi mesta. Tudi tu je balje kralj ugovarjal. V državno sodišče, od katerega mi sicer ne pričakujemo nič, spadajo pravniki in strokovnjaki v državnoznanstvu. Tudi so hoteli pri imenovanju Slovence popolnoma prezreti, ter predložili le enega Hrvata. Sedaj namerava vlada imenovati po največjih poročilih v državni svet 24 Srbov, 4 Hrvate in 2 Slovence. Vseh državnih svetnikov je 30.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Izgoni delavcev v Jugoslaviji.

Na različne načine varuje in čuva meščanska vlada svojo oblast, svojo moč. Čim manj pa je vsakovrstna vlada vredna, tem reakcionarnejša sredstva uporablja, tem brezobzirnejša je v izbiri potov, da zatre že vsako kritiko svojega početja.

Za reakcijo tipično orožje je politični izgon. Kdor ne pleše po taktih, ki jih gode vlada, nad tega človeka pošljejo orožnika, enega, dva, pa tudi več — vsaj jih imamo dovolj — pa ga iztirjajo iz kraja, izženejo čez mejo. To dopušča in blagoslovlja seveda tudi meščanska zakonodaja, ki je prikrojena tako, da se izvrši krivica na podlagi zakonskih določil. Ta zakon je praznovan še svojo petdesetletnico. Petdeset let se že poslužuje meščanska reakcija tega zakona, in uspeh? Do danes je enak ničli. Zakaj, krog onih, ki vidijo v meščanskem redu pogubi, rase, se širi in boj proti meščanski reakciji je vsak dan večji, glasnejši. Zato pa reakcija ostri, in brusi svoj nož.

V Sloveniji so bili za kratek čas prenehali politični progoni. Okrajno glavarstvo v Celju pa iznova uvaja to prakso ter je izgnalo iz Trbovelj dva SHS, državljana, katerima pritičejo prilično iste ustavne svobodščine, kot gospodu glavarju samemu. Namreč: tudi ta dva smeta reči, da je delavec danes nezadostno plačan in da trpi zato pomanjkanje in bedo. Pa, to je hujskanje delavstva in ogrožanje javnih interesov.

S takim početjem dokumentira vlada, da je boj proletarijata preveč obziren in dobrohoten, zato se upa uničevati eksistenci proletarskih družin in očetov. Kaj vladi mari, kaj bosta počela v tujem kraju človeka, ki jima je vlada onemogočila zaslužek? Zaslužek, ki je namenjen in določen za stradalajočo družino, jima jemlje s tem svojim ukrepom. Vlada meni, da s takimi čini varuje sebe, pa magari, če pogine par družin. Toda: s takimi akti sebe ne bo varovala. S takim početjem se razgali do kosti ter vrši rabeljski posel nad brezpravnim, slabotnim državljanom — proletarcem.

Zakaj je danes delavstvo "na-

hujskano" proti vladi? Ne zato, ker ga hujska govnar, marveč zato, ker ga hujska — želodec. Delavstvo je lačno, zato je nezadovoljno. Za tem grmom tiči zanje. Vlada naj poskrbi, da bo imela delavčeva družina kruha, ne pa, da izganja tiste, ki delavstvo zastopajo in ga branijo še pred hujskim izkoriščanjem. Pa brez žrtve ni boja, pravijo. Mi pa pravimo: brez žrtve pa tudi ni zmage. Orožniki bodo izvršili ukaze. Na mesto pregnanih pa bodo stopili drugi, še številnejši in odličnejši.

Čudna pota hodi uprava državnih monopolov.

Že meseca januarja, torej začetkom tekočega leta je delavstvo takozvane državne markarnice v Jugoslaviji — to je tovarne, v kateri izdelujejo poštne znamke, kolke itd., in pa delavstvo državne tovarne za izdelovanje bigarnih papirjev, vložilo spomenico na upravo državnih monopolov za regulacijo plač. Delavstvo obeh tovarn, ki se nahajata v Belgradu, je z ozirom na svoje popolnoma nezadostne plače in v očigled najhujši druginji zahtevalo povišanje svojih prejemkov dnevno za 6 do 8 dinarjev. Toda nazvle temu, da je monopolna uprava že davno regulirala prejemke grafičnemu delavstvu in v zadnjem času tudi tobačnemu delavstvu, ni smatrala za potrebno, urediti prejemke bednemu delavstvu obeh gori označenih tovarn.

V soboto, dne 8. julija 1922 je narodni poslanec s. Tokan v spremstvu deputacije delavstva obeh omenjenih tovarn šel k upravi državnih monopolov, kjer je na svoje začudenje izvedel, da uprava do sedaj glede delavstva teh dveh tovarn niti predloga ni izvedela, ki naj bi ga vzel v pretres upravni odbor državnih monopolov in katerega bi končno potrdil finančni minister.

Tako tofj postopa uprava kraljevih državnih monopolov kot državna institucija, ki bi morala služiti vsem ostalim delodajalcem kot vzor. Namesto tega služi ta uprava vsem delodajalcem za vzor v preziranjju je negiranjju najprimivnejših delavskih potreb. Ko je s. Tokan dokazal, da se ne sme tako postopati, so se gospodje pri upravi državnih monopolov zavreli, da bodo predlog glede regulacije plač omenjenemu delavstvu izdelali ter da bo vsa stvar tekom osmih dni rešena.

Ministrski svet in kralj.

V ministrskem svetu je zbrana prava pravcata reakcija. To nam potrjuje vsakdanji dogodki in pa dejstvo, da ta ubogi državni voz nikamor ne more iz blata. Kako reakcionarni so ti gospodje, dokazuje pomiloščenje atentatorja Stejčiča, kateremu se je vlada upirala, dočim je bil kralj za pomiloščenje. Drugi primer je imenovanje v državni svet. Vlada je hotela spraviti v državno sodišče političarje neglede na kvalifikacijo in sposobnost. Kar razdelili bi si radi mesta. Tudi tu je balje kralj ugovarjal. V državno sodišče, od katerega mi sicer ne pričakujemo nič, spadajo pravniki in strokovnjaki v državnoznanstvu. Tudi so hoteli pri imenovanju Slovence popolnoma prezreti, ter predložili le enega Hrvata. Sedaj namerava vlada imenovati po največjih poročilih v državni svet 24 Srbov, 4 Hrvate in 2 Slovence. Vseh državnih svetnikov je 30.

Slovenske železnice. Ob priliki razprave o provizijskem posojilu hoče dobiti vsak poslanec svojo volilno železnico. Tudi slovenski "samostojneži", katerim postavljajo tla ob vladnem koritu glede na bližajoče se volitve vedno bolj vroča, so dvignili pretekle dni v Belgradu velik rompopom zaradi naših železnic in zahtevajo z veliko reklamo zvezo Kočevje-Reka ter St. Janž-Servica. Dobili ne bodo seveda ne ene ne druge, a imeli bodo pri prihodnjih volitvah vendarle svoj volilni "slager", ki jih pa ne bo rešil težkega obračuna. Slovenski narod je danes že toliko zrel, da so take li-manice izgubile svojo privlačno silo.

Konflikt z Bulgarijo. Sedanja vlada skuša na vsak način obrniti ljudsko pozornost od notranje političnega razsula na zunanjo politiko, zato je v potu svojega obraza inacimirala konflikt z Bulgarijo, kateri očita, da podpira tamošnje, komitaško gibanje. Grozila je celo z vojaškimi represalijami. Vkorakanjem itd. Vsakemu otroku je pa znano, da vodi sedanja bulgarska vlada absolutno miroljubno politiko, zato se ne moremo čuditi, da se je pritožila proti tem velesrskim inpartinen-cem na zvezo narodov, ki bo o tej

pritožbi razpravljala tedni. Vse kaže že sedaj, da bo od tega mednarodnega foruma odnesla sedanja vlada to kar je iskala, namreč — novo blamažo in škandal, vsaj je znano, da popolne anarhije v Makedoniji ne provokirajo Bolgari, temveč sedanji Pašić. Prebiješev režim in tamošnje komitaško gibanje je le energična reakcija Makedoncev proti sedanji balkanski upravi v Makedoniji. Tako diskreditira sedanji režim državo vedno bolj v obeh vse civilizirane Evrope, kjer imamo danes neprimerno manj ugleda kot — Albanija. Resničnost vseh trditev potrjuje — belgrajsko časopisje samo.

Blagor industriji. Bakreni rudnik v Boru v Srbiji je v produkciji letu 1920—21 proizvedel 2737 ton bakra, letošnje leto do konec junija pa je produkcija dosegla že 4848 ton bakra. Naši industriji so poslali v Bor strokovnjaka, da bi kupil bakra za slovenske industrije, ki ga tako kravo potrebujejo, posebno v tovarnah, kjer izdelujejo razne stroje. Slovenski industriji so dosedaj dobivali baker iz Anglije preko Trsta, seveda po ogromnih cenah. Toda, kakor se je pokazalo, ga bodo morali tudi še v bodoče dobivati iz Anglije. Stvar je namreč sledeča: Oni gospod, ki so ga slovenski industriji poslali v Bor, da bi zanje nakupil baker, je prišel praznih rok domov in poročal, da so v Boru predelavalci in vsi uradniki ter ravnatelji Francozi. Ti gospodje so mu povedali, da mora iti v Pariz, če hoče imeti baker, ker ga tukaj ne prodajajo. Ko so slovenski industriji to ališali, so se kot dobri patrijote vstopili v krog in trikrat zavpili živio Jugoslavijo! Na Bledu pri industrijski konferenci o tem niso govorili!

Železniške lokomotive. V zadnjih dneh je prišlo v Jugoslavijo iz raznih nemških tovarn 15 lokomotiv za brzovlake in 49 težkih lokomotiv za tovarne vlake; k tej pošiljavi pride še nadaljnih 20 lokomotiv. Razen tega pride še 2000 vagonov za ozkotirne železnice. Vse to je prav in lepo! Nekaj pa ni v redu, in sicer, ker imajo v Zagrebu v kirilnici take strokovnjake na vodilnih mestih, da ne puste ob predpisnem ozroma o pravem času strojevodnim snatišči stroje in so bile v zadnjih dneh nič manj kot 4 lokomotive sežgane (to je, sežgali so se kot li). Taka malomarnost povzroča škodo, ki znaša stotine tisoče dinarjev. Tovarnam za lokomotive v Nemčiji pa ne bo zmanjkalo dela, če bomo imeli take strokovnjake!

Vlak s štirimi lokomotivami. Zadnje dni je vozil vlak na Jesenice, pri katerem so morali štirikrat menjati lokomotive! Tudi to je prav, ker sicer sploh ne bi prišel na Jesenice. Plača, ki jo meri z dragino postala tako majhna, da železničarji sploh več ne dobiva železniško osobe, je v prikritizirajo... temveč le še jez pihajo kot kraški gadje.

V škofelji pri Ljubljani je ob silnem vetru užgala lokomotiva dolenskega vlaka z iskrami ko zolec. Pogorelo je več poslopij.

Uspeh. Zunanji minister M. Ninčič je izjavil žanikarjem, da je dosegel v zunanji politiki pomemben uspeh. Ta uspeh obstoji v tem da bodo mejni kamni nad Albanijo in Črnogoro pobarvani v jugoslovanskih državnih barvah in ne v črnogorskih. Tako! Ali je bilo zedinjenje Črnogore še do sedaj negotovo, ali pa gospod Momčilo farba s svojimi pofarbanimi mejniki.

100 odstotni pribitek h gostadnici. Pokrajinska uprava je potrdila sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 30. marca t. l. da pobira mestna občina od 1. maja t. l. dalje 100 odstotni pribitek na gostadnico. Ta pribitek se steka v poseben fond za zgradbo stanovanjskih hiš.

Zgodovina socialističnega gibanja v Srbiji. Sodrug Lapčević je spisal zgodovino o socializmu v Srbiji.

ŽELEZNIŠKA OPREMA ZELO ŠEPA.

Flora, III. — Tukaj je dobilo počitnice štirideset zaviračev v enem dnevu, ker primanjkuje lokomotive na Baltimore & Ohio železnici. To pokazuje, kako učinkovita je stavka železniških delavcev, akoravno železniški predsedniki trdijo nekaj, kar v protislovju z resnico.

FOSTER BO GOVO- RIL V DENVERJU.

**TAKO NAZANJA AMERIŠKA
UNIJA ZA CIVILNO SVOBODO.**

Shod bo imel protestno lice proti
nezakoniti akciji državne milice.

New York, N. Y. — William Z. Foster bo glavni govornik na ljudskem shodu v Denverju. Vrnil se bo v Denver, ker ga je generalni adjutant Pat Hamrook deportiral na nepostaven način, da tako njemu dokaže, da se imajo tudi generalni adjutanti ravnati po obstojećih postavah. Tako naznanja Ameriška unija za civilno svobodo, ki se je zavzela za Fosterja. Unija izjavlja, da se posluži vseh svojih sredstev, da dobi zadoščenje za nepostavne akcije, katere žrtve je bil Foster. Shod je sklican z namenom, da se javno protestira proti nezakoniti akciji milice v Coloradu.

Charles Whitehead, odvetnik Ameriške unije za civilno svobodo v Denverju, je dobil nalog, da uvede tako postopanje na sodišču, ki soglašajo v tej zadevi s postavami v Coloradu. Odvetniki v New Yorku pa podvzamejo akcijo na zveznih sodiških proti prizadetim uradnikom v državi Coloradu.

Unija naznanja po svojem ravnatelju Roger N. Baldwinu in predsedniku Norman M. Thomasu, da se niso bile v zadnjih mesecih tako odprto kršene civilne pravice, kot se je to zgodilo dne 6. avgusta, ko je bil William Z. Foster ugrabljen v Denverju in deportiran po koloradskih državnih jezdecih do wyomingške meje. Foster se je obrnil na Ameriško unijo za civilno svobodo, da doseže zanj zadoščenje na sodišču.

Koncem svoje izjave pravi Ameriška unija za civilno svobodo, da se obrača na governorja Shoupa, da garantira Fosterja varstvo, ko se prihodnjič vrne v Coloradu. Dalje povdarja, da niso imeli najmanjše pravice vzeti človeka ponj iz hotela, ga naložiti na avtomobil, držati ga skozi noč v ječi, drugi dan ga poslati v sosedno državo.

Unija pravi dalje, da bo imela opraviti tudi s šerifom v Cheyennu, ki je sodeloval s koloradskimi državnimi jezdecimi, ker je od njih sprejel Fosterja in ga spremil do vzhodne meje njegove države, kjer so ga vrgli na cesto, šestdeset milj proč od bližnje železniške postaje.

LOKOMOTIVA JE ZAPUSTILA TIR.

Columbia, S. C. — Vlak šte. 3 na Seaboard Air železnici je skočil raz tir. Strojvodja je ubit, kurjač pa težko ranjen. Nesreča se je zgodila pol milje proč od Dixiana. Železniški uradniki izjavljajo, da je "pesek" na tračnicah povzročil nezgodo.

Boston, Mass. — Lokomotiva newhavenske železnice je skočila raz tir. Vlaki so imeli več ko uro zamude zaradi te nezgode, ki se je pripetila tik južno postaje zunaj mesta.

Pittsburgh, Pa. — Blizo Rucyrusa, O., sta udarila skupaj dva tovorna vlaka na pennsylvanski železnici. Štiri tovorni vozovi so razbiti. En tovorni vlak se je pomikal s stranskega tira, drugi je pa z glavnega tira zavozil vanj.

Buffalo, N. Y. — Blizo Tonawande je skočil raz tir potniški vlak New York Central železnice. Voz za prtljago se je zakotalil doli po nasipu in trideset čevljev globoko. Nekateri potniki so bili lahko ranjeni, drugi so pa odšli s strahom.

Seattle, Wash. — Na Northern Pacific železnici je brzovlak zavozil v tovorni vlak. Ubit je bil u službenec ekspresne družbe. Več potnikov je zadobilo lahke poškodbe.

NEPRIJETNO OBVESTILO.

New Haven, Conn. — Komitej, ki je zastopal vse štiri bratovščine železniških prometnih službenec, je obvestil ravnateljstvo New York, New Haven & Hartford železnice, da se njena prometna oprema nahaja v takem slabem stanju, da bo nemogoče prometnim službenecem spremljati vlake in voziti z lokomotivami, ker je ogroženo njih življenje in življenje potnikov.

Komitej je izjavil, da bodo prometni službenec kmalu obdržali svojo sejo, na kateri bodo izjavili, da ne morejo riskirati svoje življenja in izpostavljati potnikov nevarnostim v interesu železniških ravnateljev.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Stavka tekstilnih delavcev se širi. — Pri Columbia Textile kompaniji je zastavljalo delavstvo pete njene tovarne in s tem pustilo delo 200 novih delavcev. Zastavkali so radi poizkušene znižanja mezd za 20 odstotkov. To je stavka že pete tovarne te kompanije v Lowellu.

Delavci v vrvarnah nudijo podporo stavkarjem. — Člani Amalgamated Knit Goods Workers so odobrili poročilo delegatov, ki so imeli konferenco skupno z delegati unije tekstilnih delavcev. Po njihovem poročilu je bilo na konvenciji sklenjeno, da vsak član unije delavcev v vrvarnah prispeva po \$5 na teden tako dolgo, dokler bo trajala stavka tekstilnih delavcev. Prispevki bodo šli v skupen sklad za pomoč stavkarjem in njihovim družinam.

Krojači so dobili stavko že prej kot so jo pričeli. — Krojači pri Monarch Dress Co. v New Yorku so napovedali stavko, ker ni hotela kompanija priznati pogodbe z unijo. Kompanija je članica velike zveze krojaških podjetnikov, ki so skoro vsi priznali pogodbo in tako sami nastopili proti nji, da mora priznati unijsko pogodbo. Še prej kot so šli organizirani krojači na stavko, je kompanija pristala na vse stavljenе delovne pogoje.

OGROMNI SO PROFITI ŽELEZ- NIČARSKIH MAGNATOV.

Washington, D. C. — Profit železniških magnatov se je zelo povečal meseca junija, ki pokazuje, da je za 50 odstotkov večji kot je bil istega meseca lani. Kakor izkazuje pregled meddržavne trgovske komisije, je narasel njih profit v mesecu juniju za \$25.000.000, vzile temu, da je stavka rudarjev in je prevažanje premoga popolnoma izostalo. Toliko večji dobiček je pri 201 železnici v deželi tekem enega samega meseca.

Čisti dobiček železniških magnatov v zadnjem juniju je bil \$76.594.000, dočim je bil v preteklem letu meseca junija \$51.067.115. Obratovanje železnice je magnate stalo letos \$473.785, dočim je stalo v preteklem letu \$461.585.290.

KONGRESNIK ZAHTeva PRE- ISKAVO V STAVKI BOMBAZ- NIH DELAVCOV.

Washington, D. C. — Kongresnik Maloney iz Massachusettsa je stavil v zbornici predloženo resolucijo, v kateri zahteva neposredno preiskavo o delavnih razmerah v bombažni industriji po državah Nove Anglije. Po njegovem poročilu je nešteto stavkarskih družin podvrženih stradanju in umiranju za gladom.

ČIM REVNEJŠI TEM VEČ U- GLEDA IMA NA SODIŠČU.

Hamond, Ind. — Radi prestopka prohibicijonskega zakona je bil Tony Renolle pred sodnikom. "Pravite mi, da ne smem imeti vina pri hiši, jaz pa vam pravim, da pojdite v peklo," je rekel Tony sodniku.

"Sto dolarjev", meni sodnik. "Pojdite v peklo dvakrat!" "Dvesto dolarjev." "V peklo lahko greste trikrat." "Tristo dolarjev." "Kaj mene briga, saj nimam \$300."

MILITARISTIČNE BRUTAL- NOSTI NA JAPONSKEM.

Tokio, Japonska. — Neki oficir je težko pretepel japonskega vojaka pri topničarskem zboru v Maizuru, da je prihodnji dan umrl. List "Nichi Nichi" pravi, da je bil vojak obtožen lenobe. Častnik je potolkel vojaka na tla, na kar ga je suval, ko je ležal na tleh. Kjer kraljuje militarizem in se oficirji vzgajajo kot posebna kasta, se ne more pričakovati drugega kot skrajne sirovosti.

NORTHWESTERN NE PREVA- ZA ŽIVINE.

Cedar Rapids, Ia. — Northwestern ne sprejema živine in blaga, ki se rado spidi, ker se nahajajo tovorni vozovi v slabem stanju.

NAŠEL JE ZAKOPANI NITRO- GLICERIN.

Bartlesville, Okla. — C. H. Serrell je kopal, da najde pinto nitroglicerina, ki jo je zakopal. Kopal je in kopal in udaril z lopato ob ateklenico. V trenotku je nastala eksplozija, ki ga je ubila na mestu.

JOHNSTOWN DOBI PRAVO PIVO.

Župan ne bo nadlegoval tistih, ki
prodajajo pravo pivo.

Johnstown, Pa. — Pivovarne v Johnstownu bodo pričele mogoče variti pravo pivo in salunariji ga mogoče prično prodajati. Župan Joseph Cauffie je spregovoril, ko so pričeli prihajati prvi in drugi golazen iz vodovodne pipe na njegovem domu, a obenem je prejel poročila, da tihotapci prodajajo strup kot žganje.

"Z ozirom, da je voda za nič in zdravju škodljiva v Johnstownu, lahko vse osebe, ki se ravna po zakonih, prodajajo pivo — ne nepojno pivo, temveč pravo pivo in ol. Dokler ne bodo prodajali mesečno in druge brozge, ne bodo nadlegovani od mene. Hotelirji so obljubili, da bodo pomagali poloviti tihotapce in mesečinarje. Meni ne gre v glavo, kako je mogoče, da se zvezne oblasti vtikajo v zadeve pivovarn v tem distriktu, ako skušajo dati ljudstvu pravo pivo, ko se naša voda nahaja v takem stanju."

Policijski na motoreikljih so hitro razkrijali to novico.

STAVKA GODBENIKOV ODVR- NJENA.

Chicago, Ill. — Stavka godbenikov v gledališčih, v katerih so zaposleni organizirani godbeniki, je odvrnjena, ker ostane stara merza v veljavi. Gledališki ravnatelji so najprvo zahtevali, da se merza zniža za petnajst odstotkov. Godbeniki so odglasovali proti znižanju mezde in glasovali so, da so nastavljeni skozi dva in petdeset tednov v letu.

10 OTROK, MOŽ IN ŽENA SO ZGORELI.

Shawbridge, Quebec. — Deset otrok, neki mož in žena je izgubilo življenje pri žene požaru, ki je upelnil zavod za judovske dečke. Otroci, ki so izgubili življenje so največ sirote brez staršev in so bili vzgojevani v dobroteljskem zavodu. Vse prizadevanje gasilcev, da bi rešili življenje, je bilo zastonj, ker požar je izbruhnil ponoči, ko si vsi spali in je zavladala prava zmešnjava. Dobro je, da je mnogo sirot spalo v vrtni, sicer bi bila katastrofa še toliko večja. Dvanajst trupel, ki so jih našli, so popolnoma ožgana in jih ni mogoče spoznati.

OTROK DOBI NAD DVA MILI- JONA DOLARJEV.

New York. — Zvezno sodišče je odobrilo izplačitev \$2.080.039 viskонтu W. Astorju za petletnega Astorjevega sina Jakoba. Ta ogromna vsota, ki je ena osmina delnice, ki jih je založil zanj njegov ded pred petimi leti, to je ob njegovem rojstvu, je bila založena v Farmers Loan in Trust banki, ki se največ peča s posojili farmerjem.

Otrok še ni bil v Združenih državah, vzile temu pa prinašajo tisoči farmerjev že leta skupaj visoke obresti, da se plačuje visoke delnice za negovanje in nepotrebnost razkošje milijonarjevega otroka, od katerega ne morejo pričakovati drugega kot zajedavca skozi vse življenje.

NESREČA PRI SLAVNOSTNI OTVORITVI LETSKEGA POLJA.

Brattleboro, Vt. — Dve osebi sta zgoreli in neka žena je zadobila težke opekline, ko je padla doli letalo pri slavnostni otvoritvi letskega polja. Vsi trije so bili paserji v letalu, ki ga je vodil pilot B. Hughes, ki je bil le malo opraskan.

SENATORJU POINDEXTERJU NISO DOVOLILI VSTOPA V ZAMORSKO CERKEV.

Tacoma, Wash. — Sem je prišel reakcionarni senator Miles Poinexter, ki dela propagando za svojo izvolitev. Hotel je govoriti v zamorski cerkvi. Cerkvene staršine so mu pa povedali odločno, da ne bo govoril, in senator je moral oditi.

NESREČA NA OESTNI ŽELEZ- NICI.

Buffalo, N. Y. — Trije vozovi cestne železnice, v katerih so se peljali turisti iz Washingtona, Harrisburga in Baltimorja, so popolnoma zapustili tir in se preuknili. Okoli petdeset ranjenih oseb so prepeljali v bolnišnice v Buffalo in Tonawando. Koliko je ubitih, pa še niso naznani.

RAZNO.

V Budimpešti so aretirali nadporočnika Ivana Heijasa, ki je nabiral prostovoljce za upad v avstrijske obmejne vasi. Oblasti so nadalje zahtevale izročitve poslanca Hira, ki ga pa še štiti polanska imuniteta, tako da ga še ne morejo izročiti sodišču. S preiskavo se najbrž ne bodo preveč potrudili vključ drezanju socialističnih poslancev. Reakcija na Madžarskem je namreč zelo močna in bo še dolgo trajala, predno se bodo razmere temeljito izčistile.

"Arbeiterville" poroča o skrivnostni množici moralisti organizaciji, kateri stoji na čelu Hugo Hohnigs, ki izdaja časopis "Monarchie". Organizacija se naziva "Ehrenschutz des Kaiserhauses". Člani so se medsebojno obvezali s prisego, da bodo usmrtili vse tiste, ki bi se predmili dotakniti habsburskih vojvod. List opozarja oblasti, naj pazijo na monarhiste.

V Leipzigu (Nemčija) so otvorili delavsko športno slavje, ki se je v juliju zaključilo. Državni tajnik Schultz je toplo pozdravil delavce ter povdaril, da je športno slavje dokaz solidarnosti delavstva obenem pa svarilo vsem monarhističnim elementom. Veliko število gostov iz sosednjih držav je imelo priliko pobratiti se v Leipzigu. Približno iste misli so povdarjali zastopniki inozemskih delavskih društev. Pri slavnostih je sodelovalo nad 80.000 delavcev iz vseh delov nemške države. Inozemstvo je zastopalo 12.000 delavcev, v prvi vrsti iz Švice in Čehoslovaške. Svoja odposlanstva so poslale tudi Francija in Belgija. Športno slavje nemškega delavstva je zelo poglobilo socialistično misel.

V Altoni pri Hamburgu so odkrili monarhistično organizacijo "Die raechende Hand", katere glavni namen je bil, vreči nemško republiko ter upostaviti monarhijo. Udeleženi je precejšnje število ruskih carističnih častnikov, ki so se udeležili tudi Kappovega puča.

Na Bavarskem se bavijo z mislijo katoliške kraljevine, ki bi se priključila Tirolski. Inozemci beže iz bavarskih kopališč in letovišč, ker se boje krvavih nemirov. Spor se bo sicer predložil državnemu sodišču, vendar ne upajo v uspeh. Socialisti se pripravljajo proti monarhističnim nakanam z generalno stavko. Posebna socialistična konferenca je izdala proglas, v katerem se izjavlja, da podpira z vsemi svojimi močmi stališče berlinske vlade. Proglas pravi, naj bo republikansko prebivalstvo Bavarske pripravljeno na vse možnosti.

Potem pa naj bo človek smeren? — V nekem holandskem listu je bilo poročilo o zgodbi radi valute, v katerem piše Jamel, da je resnična. Zgodba je sledeča: Leta 1917 je umrl na Dunaju mešan in zapustil sinu 50.000 kron. Sin je bil priden in štedljiv in dal je denar v hranilnico, da mu je vsekakor prinašal po tri odstotne obresti. Danes je revež. Njegov brat je podedoval ravno toliko, pa ni bil kaj prida štedljiv. Za skoro vsa obdobja zapuščeno je kupil vino v steklenicah in pil s svojimi prijatelji malone do danes. Človek bi sodil, da je drugi s tem napravil vsa svoja zapuščeno, pa je čisto drugače. Pred kratkim je prodal izpraznjenih 50.000 steklenic in prejel za to štiri milijone kron. Pri tem nastane vprašanje: Ali se sploh plača biti zmeren?

Zasluge. — Na postajo je neke nedelje popoldne prispel z vlakom svetovni rokoborec Jack Dempsey. Na peronu se je gnetlo ljudi kot na svetu ali da je salunar prišel točiti dobro pivo kot nekaj po pet centov vrček. Gnječa je bila taka, da je nekaterim od pritiskanja celo prišlo slabo.

Bilo je to na nemški postaji na progi iz Pariza v Varšavo. Vse je prekipelo navdušenja. Dosele v gnječo, ki je čakal vlak, vpraša poleg prerivajočega se moza: "Kdo je to?"

"Kaj ne veš, to je slaven in zaslužen mož, ki je natepel v Ameriki nekega Francoza." Za malo se je zdlo dolleu in pravi: "Taki se pa dosti videl že leta prej."

Stanovanjska potreba po celem svetu. — Francoski korešpondent je opisal, kako hudo je dobiti stanovanje po Evropi, kar traja že odkar je bilo sklenjeno premirje. Na potu, pravi, da nima človek že nikake udobnosti več in se mora

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniške oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vidor, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Grobley, 14821 Popper Ave., Cleveland, O.

Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.

Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapad.

Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zeitz, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5805 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Alei, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Joško Oves, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Joe Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR! — Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki so namenjena na pošto gl. predsednika se naslovat Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote tobi se naslovat: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse priitbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priitvi na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, razen tistih, oglas, narodna in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

v mnogih slučajih naravnost boriti, da dobi mali prostorček za prenočišče. Poroča sledeče: V Barceloni nisem mogel dobiti nikjer postelje, zato sem moral prenočiti na postaji; v Madridu se mi je posrečilo s pomočjo mogočnega posredovalca, da sem najel za čez noč kopalno sobo; v Madridu sem moral prenočiti v neki veži; pisalna soba mi je služila skozi par dni za spalno sobo v Milanu; na Reki sem prespal na terasi neke kavarne; v Bukareštu sem letal po mestu 48 ur, da sem dobil spalnico, v kateri je mrgolelo stenje. Zdi se kot bi po celi Evropi ne bilo več nezasedenega prostora.

Ptič kot kemik. — V Avstraliji živi ptič, Megapodius po imenu, ki se ga posledno lahko smatra za pravega kemika. Ta žival, ki ni večja od divjega petelina zgradi ogromno gnezdo, čeprav sama ne tehta več kakor dva funta. Navadno je zgrajeno gnezdo po 14 čevljev visoko in meri v obsegu 150 čevljev. Če bi človek hotel po svoji velikosti in teži napraviti tako visoko poslopje kot ta ptič v primeri s svojo velikostjo, bi moral zgraditi celo goro, in sicer dvakrat tako veliko in obsežno kot je največja egiptovska piramida. Seč, ko je dogradil ptič ogromno svoje gnezdo in vse lepo uredil, znese vanj svoja jajca. Samica po navadi pazi, da je okoli gnezda dobro preskrbljeno z zelenjavo in vitnim perjem, samec pa gradi in neprestano donša material. Megapodius znese več jajec, katere vsa postavi v gnezdu enako oddaljena drugo od drugega in jih potem prepusti naravi. Da je kemik, lahko sodimo ptiča po tem, da okolico gnezda preskrbi samo s takim zeliščem, ki vpliva na valenje jajec. Megapodius ima torej dovolj dela z grajenjem gnezda in donšanjem takega žiljša, ki vpliva na jajca, da se ugodno izvale, pa potem lahko počiva, da mu ni treba valiti, ker valitev jajec se vrši s kemičnim procesom.

Naša prijateljica — krastača. — Na deželi ima človek navado, če vidi krastačo, da jo napade s kamenom ali palico kakor bi videl strupeno kačo. Na prvi pogled je pripravljen jo ubiti. Krastača se res med živalimi ne more priletevati po svoji lepoti v prvo vrsto in s svojimi žalostnimi očmi dirne človeka, da ne dobi pri njem nikake milosti. Toda če upoštevamo zasluge krastače, ki jih pridobi z žrtjem številnih škodljivih žuželk, bi jo morali spoštovati kakor katerikoli drugi dvoživki. Vrtnarji na Angliškem smatrajo vsako krastačo vredno \$20 radi koristi, ki jih stori v vrtni v enem letu. Treba je pomisliti samo to, da se hrana krastače obstoja 90 odstotkov samo iz žuželk in mrčesa, katerega povzroča krastača v enem dnevu toliko, kolikor tehta njena lastna teža, ne da bi izgubila pri tem dober tek in bi drugi dan počivala z žrtjem. Zelo dvomljivo je, če

je sploh kje drugje kaka žival, da nam stori več koristi kakor krastača in bi bila obenem tako brez vsake škodljivosti. Iz tega razvidimo, da je nesmiselno in hudodelsko uničevati našo prijateljico krastačo, ki nam nudi koristno službo.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Julija 31-22) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljena, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vsa leta pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

Kadar mislite na stari kraj, mislite na

slovensko banko

ZAKRAJSEK & ČESARK

70—9th Ave., New York City.

Ona pošilja denar v stari kraj potem lastnih direktnih zvez s pošto in sanesljivimi bankami.

prodaja parobrodne listke za vse važne prekomorske linije za potovanje v stari kraj in od tam sem,

izdajajo letake za dobavo oseb iz starega kraja in druge soteske listine.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.

Postrežba točna in solidna.

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz švedčine preloži F. J.—o.

(Dalje.)

„Dobro, dobro! Oglas naj se torej glasi na Jakoba, toda oglas moram tudi podpisati, da bo Jakob vedel, kdo ga išče. Kaj torej predlagate?“

„Velika črka O., to zadostuje.“

„O...“

„Da, to je prva črka mojega imena.“

„Vašega imena? Ali vas je Jakob klical z vašim imenom?“

„Kaj si vendar ne predzmete, kako ste to mislili? Imenoval sam z imenom? Šofer!“

„Oprostite, da sem rekel tako neumnost. Ali je vedel gospod Jakob, da ste brez denarja?“

„Ne vem, toda mogoče je.“

„Jaz mislim, da ne ve, ker sicer ne bi mogel misliti, da ste v Marseillu. Mogoče je pa že bral v listih, da ste pobegnili.“

„V listih? Vi torej mislite...“

„Da ste pobegnili iz hotela? Seveda bodo poročali. Pariški listi se vmešavajo v vsako stvar in govorijo mnogo več, nego bi bilo potrebno.“

„Bodite popolnoma mirni. O meni pariški listi ne bodo prav nič poročali.“

„Vaše besede in vaše postopanje mi vedno bolj in bolj vzbujajo čudenje. Nikdar si nisem mogel predstavljati, da bi me mogla zainteresirati mlada dama tako kot ste me vi. Prosim, prosim, bodite samo mirni. Res je, da sem jako radoveden, kar je pa popolnoma razumljivo in opravičljivo, toda ničesar vas nečem vprašati, obljubil sem vam to in jaz držim svojo besedo. Sedaj se incirava dogovoriti še druge stvari, ki so mnogo važnejše nego ta vaš Jakob.“

„Prosim?“

„Pod kakim imenom se mislite vpisati v tujsko knjigo? Odločite sami!“

Počasi in v zadregi je odgovorila:

„Ime? Moje ime? Jaz vendar mislim...“

„Torej prosim.“

„Ako ste zadovoljni, tedaj mislim, da je najbolje, da ostane tako, kot je bilo do sedaj.“

„Madame Pelotard!“

„Da, madame Pelotard.“

„Ali right! Na vsak način je to najbolje. Pod tem imenom vas prav gotovo ne bo nihče iskal. Toda ako že hočete nositi moje ime, tedaj moram staviti prav mal pogoj.“

Njegov glas je bil sicer resen, toda smehljaj se je. Ona ga je gledala začudeno in ga ni razumela:

„Pogoj?“

„Da! Moram vam namreč vedno pomagati pri vaši toaleti.“

„Kaj... kaj... pri moji toaleti? Vstala je in ga gledala z jezničnimi očmi.“

„Kaj vendar mislite? Zatrjevali ste mi, da ste kavalir in sedaj...“

„Utihihla je, ko se je začel Filip Collin na ves glas smejati.“

„Toda madame, vi ste me popolnoma napačno razumeli. Pomagati vam moram pri toaleti samo za to, da ostanete, dokler je potrebno, taki, kot ste sedaj. Nikakor ne gre, da se prehitro pomladite. Ko končate s svojo glavno toaletno, morate me vedno poklicati, da preskrbim vse potrebno, da ohranite svoj dostojanstveni obraz.“

„Ali moram še dolgo časa nositi to strašno masko in te grozne si ve lasi?“

„Skoraj z jokajočim glasom je to rekla.“

„Saj sem vendar taka, kot pravo tiče strašilo.“

„Ne, ne, madame, motite se. Prav dostojanstveno izgledate v ti svoji maski. Vsekakor bi mislil, da ste stari 35 let, pa ste vendar že 40. Glavna stvar pa je, da nikdo ne pozna, da ste maskirani. Dokler ne pride gospod Jakob, je paš najbolje, da ostanete tako, kot je. Bodite prepričani, da nikdo ne pričakuje željezne njegovega prihoda nego jaz.“

Pogledala ga je skoro ježno in rekla:

„Da se me morete enkrat že znebiti. Vidim, da sem vam na poti.“

„Ne, madame, želim samo, da vidim tudi vaš pravi obraz.“

Gospod Collin se je naklonil, njegova spremljevalka se je sme-

jala tako prisrčno, kot da še ni ali-

šala nikdar lepšega poklona. Videlo se je, da se tudi nji vrača dobra volja. Gospod Collin je pogledal na uro in rekel:

„Ali veste, madame, kaj sva sedaj prav pošteno zaslužila? Jaz mislim, da bi ne bil odveč prav dober in obilen zajutrek in to kolikor mogoče hitro. V šestnajstih urah nisem zavžil prav ničesar razven one čaše absinta. Lačen sem kot volk, mislim pa, da tudi vi niste manj. Vso potrebno toaletno opraviha pozneje.“

Podal ji je roko, odpeljal v hotelsko jedilnico, kjer je naročil obilen zajutrek, potem se je pa za kratek čas opravičil.

„Najbolje je, da takoj oddam oglas za gospoda Jakoba in da naročim v hotelu sobo. Da vam ne dolgčas, berite tačas večerjanske pariške liste, ki sem jih prinesel s seboj. Veliko novega itak ne najdete v njih.“

Dal ji je liste in odšel.

Gospod Collin je doživel v svojem življenju že marsikaj, toda dogodki večerjanskega dne od trenutka, ko se je pred kavarno de la Paix pojavila mlada, skrivnostna dama, so mu bili popolnoma nerazumljivi. Odkar je odšel pred 6. leti iz svoje švedske domovine, vrstili so se v njegovem življenju dogodki za dogodki, toda v vseh teh dogodkih je dal on sam vedno svojo inicijativo, a vse glavne vloge v teh dogodkih so igrali le moški — sploh so žene igrale v njegovem življenju kaj malo vloge.

Kar se pa je zgodilo sedaj, to mu je bilo popolnoma nerazumljivo. Kdo je pripeljal na pot njegovega življenja to mlado skrivnostno damo — usoda ali pa slučaj? Ni mogel razumeti, zakaj se je pravzaprav zapletel v zadevo, ki ga prav nič ne briga. Zakaj se trudi, da skrije svoje spremljevalko in zavede na napačno pot ljudi, ki so — kot je trdila ona sama — jako maščevanja željni? Toda — kdo vruga je bil oni človek, ki ga je videl na lyonskem kolodvoru? Mogel je prisesti, da mu je obraz znan. Skoro vso noč je mislil na ta obraz in se trudil, da prikljubi v spomin, ki je bil hvala bogu še jako bister in čist, ta obraz, da ne spomni imena tega človeka, toda vse njegove misli so bile zamahn.

(Dalje prihodnjic.)

Reševanje potopljenec.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) V teh poletnih dneh čitamo skoraj vsaki dan v časopisih o ljudeh, ki so se vtopili, in radi tega ni odveč, da tu navedemo nekoliko navodil, ki jih je objavil United States Bureau of Mines; kako treba postopati v slučajih utona.

Čim je ponesrečenec spravljen iz vode na suho, položi ga z licem proti tlu, okleni se njegovega telesa sklepajoč svoje roke pod njegovim želodcem in privzdiguje ga nekolikokrat, tako da mu glava visi in se mu voda izlije iz ust in grla. Odstrani iz njegovih ust vse tuje snovi, kot tobak, umetne zobe ali „chewing gum.“ Ne zgrubi časa z odvezavanjem njegovega oblačila. Ne nesi ga nikamor daleč. Ne čakaj, da pride zdravnik. Oživljaj ga sam in rabi pri tem spodaj opisane metode umetnega dihanja:

Položi ponesrečenca s trebuhom navzdol in z glavo, obrnjeno na stran, tako da so mu nos in usta prosta za dihanje. Stegni eno njegovo roko preko njegove glave in drugo pod glavo. Ta položaj je važen, ker pomaga širiti pljuča. Glava naj bo v nekoliko nižji legi kot truplo.

Raztegni vtopljenčeve noge in poklekni vmes gledajoč v smeri proti njegovi glavi. Položi dlan svojih rok na njegova kratka rebra, držeč palce v smeri hrbtenice in okoli dva inča oddaljena drug od drugega, in stegni prste kolikor daleč mogoče.

Z ravno stegnjenimi rokami zazibaj se počasi naprej, tako da teža svojega telesa postopno, ne pa silno pritiska na vtopljenčovo telo. To vse naj traja dve sekundi. Potem, držeč dlani na istem mestu, zazibaj se počasi nazaj, tako da dvigneš pritisk in se po dveh nadaljnjih sekundah povrneš zopet v prvotni položaj.

Ponovi to zibanje naprej in nazaj okoli petnajstkrat. Popolno dihanje traja okoli štiri sekunde; radi tega ravnaj te gibljave po svojem lastnem dihanju.

Med tem ko nadaljuješ s temi poskusi umetnega dihanja, najdi pomočnika, ki naj potegne ven vtopljenčev jezik, ako je upadel nazaj v usta (za srečo jezik navadno visi, ko leži ponesrečenec z glavo navzdol). Ako pa jezik rad zdrkne nazaj, naj ga pomočnik drži izven ust, s tem da ga poveže z robcem. Robec utegne obvarovati pomočnika tudi pred tem, da ga ponesrečenec ne ugrizne. Pomočnik tudi naj razveže vse pretesno oblačilo okolo vtopljenčevega vratu, prsi in pasa.

Ne dovoli ljudem, da se gnete okoli tebe in s tem preprečijo dohod svežega zraka. Vtopljenca naj bo gorko; zato ga dobro pokrij in postavi okoli njega tople opeke, steklenice ali gumijevе vreče z gorko vodo. Zavij te tople predmete, da se vtopljenec ne opeče. Nadaljuj z umetnim dihanjem brez prestanka, dokler se ne pojavi naravno dihanje, ali vsaj tekom treh ur. Ako se naravno dihanje ustavi potem ko se je pojavilo, vporabi zopet umetno dihanje.

Ta navodila o oživljanju vtopljenec je izdal Bureau of Mines obenem s podobnimi navesti, kako naj se postopa s ponesrečenim v slučaju zadušenja s plini in električnega sunka, in izvirajo iz obširnega delovanja tega urada v stvarih reševanja v rudnikih.

Natančna navodila s slikami — v slučajih zadušenja s plini, utona in v električnega sunka, lahko dobite, ako se obrnete pisмено na Bureau of Mines, Washington, D. C.

PRODA SE FARMA

150 akrov dobre zemlje. 80 akrov je izčiščeno, na farmi je vse potrebno poljedelako orodje, dobro obdelano zasajeno in posejano je veliko žita, koruze, krompirja in drugo. Veliko sadnega drevja, dobra voda, le tri milje do postaje, 20 glav goveje živine, trije konji in kokoši. Posloje je v dobrem stanju. Proda se vse skupaj ali pa prazna farma. Piše naj se na: "R. P." R. D. L. Morgan farm, Hartwick, N. Y. (Adv.)

Ameriški vizum na potnih listih.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Potni listi inozemcev, prihajajočih v Združene države morajo biti vizirani po ameriškem konzularnem zastopniku v oni državi in v onem konzularnem distriktu, od koder imajo potnega lista začne potovati z namenom, da pride v Združene države. Ameriški konzulati ki niso domačini v delokrogu dotičnega konzulata, razun, ako so bili nastanjeni v tem konzularnem distriktu vsaj leto dni.

Izjema v tem pogledu velja glede oseb, prihajajočih iz „sovetjetske Rusije“, ker tam ni nikakih ameriških konzulov. Take osebe se morajo prijaviti za ameriški vizum pri onih konzulatih, ki so jim najbolj pri roki, na pr. v Rigi, Rovalu, Kovnu, Bukareštu ali Varšavi.

Isto načelo velja tudi glede onih inozemcev, ki so se naselili v Kanadi oziroma v drugih ameriških deželah in bi radi prišli v Združene države. Po novem omejevalnem priseljenjskem zakonu so taki inozemci izvzeti iz kvote, ako so bili že pet let nastanjeni v Kanadi, oziroma v kaki drugi ameriški deželi. Ali že po enoletnem tamošnjem bivanju morejo dobiti ameriški vizum in priti v Združene države. To pa pod pogojem, da priseljenjska kvota njihove rojstne dežele ni bila še izčrpana, dočim po petletnem bivanju morajo priti, tudi če je ta kvota že izčrpana. Neka izjema pa velja glede Mehike, kjer mora priseljenec bivati vsaj dve leti, predno mu ameriški konzul dovoli vizum za potni list v Združene države.

Rusi prodajajo carjevo krono.

Neko poročilo iz Pariza pravi, da je ruski vladni svet sklenil prodati krono carske družine, ki je bila dosedaj razstavljena v Kremu in jo cenijo na 700 milijonov zlatih rubljev.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, kmeti, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljše in najcennejše. Dobiti je tudi skrbno sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

GROZDJE GROZDJE GROZDJE

Ako želite en ali več železnih voz svežega grozdja, tedaj ne zamudite, temveč pišite nam takoj za vsa pojasnila v angleškem ali pa v slovenskem jeziku. Mi prodajamo v raznih količinah in razno grozdje čisto teko bokse prosto. Mi nakladamo kare v našem založnem magazinu in se posebno pazi na vsako pošljitev. Pišite še danes za ceno na naslov:

P. ERLICH & COMPANY,

267 Wholesale Terminal

Los Angeles, California.

ROJAK PAJK JE

V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev razpoložljive blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar ališalo da ni vsak dobil pošteno blago. Kdor od nas enkrat kupi, se kupi. Pošljite brezplačne cenike po celi Ameriki za ure, zlatina, srebrnina, diamante, prstane, dalje prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske plošče, zastave, regalije, kape i. t. d.

On je edini pravi zastopnik v Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in plošče.

En sam poskus in prepričali se bode.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

DELNICE

JADRANSKE BANKE.

Narastajoče poslovanje Jadranske banke v zvezi s njenim ekspanzivnim delom v vseh panogah gospodarskega življenja v domovini je izkazalo potrebo povečati lastna obratna sredstva zavoda. V izvršitvi sklepa obnega zbora od 27. maja se je sedaj povzelo delniško glavnico od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron z izdajo 300.000 delnic po K 400 ali din. 100 nominalne.

Iz mnogostevnih vprašanj naših strank gleda nakupa delnic nam je sklepali, da bojo naši izseljenci želeli nabaviti delnice IIL. izdaje, vted česar se je rok za podpisovanje v Ameriki podaljšal do 30. oktobra tekočega leta. Nasi izseljenci, ki še niso delničarji lahko kupijo delnice pod istimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.

Cena za eno delnico je:

(K 400 za glavnico in K 360 za rezervo)..... K 760.—

došteti 5% obresti od 1. jan. do 31. okt. 1922..... \$1.70

K. 791.70

Delnice imajo pravico do dividende za leto 1922.

Za leto 1921 dividenda je iznosila 12% to je K 48.— in je pričakovati za leto 1922 še boljši dohodek.

Za vpis in informacije se obrnete na:

FRANK SAKSER STATE BANK

GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

SEVEROVA ZDRAVILA VZORUJEJO

ZDRAVJE V DRUŽINAH

Onemogle, nervozne ženske

bodo gotovo dobile uspešno odpočitek kakor uživajo

SEVERA'S REGULATOR

Tonika za ženske

Premaga bolečine, popravi neredne funkcije, pomaga naravi skrepčati oslabele ženske organe in jim povrne normalne razmere

CENA \$1.25

Vprošajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

CUNARD

ANCHOR DONALDSON

Direktni in odlični parali v DUBROVNIK ali Roko, ki se kurti s oljem in plavo hitro

TUSCANIA (nov)..... Dec. 6

V 8 ONH V JUGOSLAVIJO

na trih parailih, ki plujejo vsak TOREK in New York. Val potniki tretjega reda imajo kabine.

MAURETANIA AQUITANIA BERENGARIA

preko Cherbourg

Za večji listi upravlja najbližnja zastopstva v vašem mestu ali školi.

EMIL KISS, bankir,

133 Second Ave., NEW YORK, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

Slovensko Banko D. D., Zagreb, Prva Hrvatska Stečionica, Zagreb, Francosko-Srpsko Banko, Beograd, in njih podružnic v Jugoslaviji.

Izplačuje v avstrijskem ameriškem dolarju v dinarjih in krunah v starem kraju

POTOM POSTE IN BRZOJAVNO.

PRODAJAM SIFKARTE ZA VSE LINIJE.

VAM PRESREŠIM ROJAKE II STARŠEGA KRAJA.

OBVLJAM VSE BANCNE POSLE.

PREJEMAM DENAR NA VLOGE IN PLACUJEM 4% OBRESTI.

Pišite po cenik.

EMIL KISS, bankir,

133 Second Ave., NEW YORK, N. Y.

Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvaško spisal Ka. Šandor-Gjalski.

Prevel Fr. Orel.

(Dalje.)

— Ali, stric, jaz menim, da-li čuvate svojo narodno govornico?

— Gospod, povprašujete, kaka-li govorimo? — Eh, — znate, pri nas govori ljudstvo na dva tri načine. Govoré madjarski, švabski in raški.

— Torej ste složni in izhajate?

— Eh, to je pa druga stvar! Kje dobite složnih ljudi? Kolikor glav, toliko misli.

— Na da, — ali nisteli v nasprotstvu z Madjari in Švabi?

— Kakor nanaša. Aha! gospod menda misli zavoljo zakona. Tudi naš učitelj nam je govoril tako, a mi pauri mislimo, da je menda gospod Bog sam že tako odredil, da ni dal le jedne zapovedi, ampak več.

— Kaj je, stric Jovo? Kaj vprašujete? — na govoril je kočijaša neki kmetič, ki se je v tem približal, dočim je prej stal nekoliko korakov oddaljen, kadil iz svoje kratke pipe, pa pljuval sedaj na levo, sedaj na desno.

— Eh, — po vsem povprašujejo. A po čem vprašujejo, jaz ne znam prav za prav; kako bom jaz, kmet, umel, kaj gospoda mislijo — je odvrnil kočijaž, motaje se okolu voza, ter pogledaval posamična kolesa.

Čuj me Jozo! Prosim te, pojdi potem do moje žene, pa jej sporoči, da naj me nočoj nikar ne pričakuje, — pot je taka, da vamlili se Bog, — a do Drave zopet je daleč, — zakasnim se. Prenosim pri kumu Petru, cerkovniku šokačkemu v Martinovcih. Tako jej poroči, da bo brez skrbi.

— Tako, tako, prav imaš, jej že sporočim.

— Torej! — gospoda, ako vama drago, lahko odriemo, — je prijavil kočijaž Smiljanicu.

Dež je bil nekoliko odjenjal. Jurkica in Smiljanic sta zasedla svoja prostora na ozkem sedalu. On se je kar stisnil k jednemu kraju, da bi tem udobneje sedela Jurkica. Čudno mu je bilo pri srcu. Sedaj se mu je duša radovala v bližini te krasne deklice, sedaj zopet plašila. Vse to je ugodno vplivalo nanj in zibal se je v nekakih sanjah; v svoji notranjosti se je čutil med blaženimi, a kri po žilah mu je močnejše in hitreje plapolala po vsem mladom mu telesu. Radost mladega moža na tem, da se je sestal s krasnim ženskim bitjem — bilo tudi, da je ta medsebojna skupnost omejena na tako kratko dobo — prevzela ga je povsem. A takoj zatem se je splašil položaja. Ni znal za povod, a čutil se je nevoljnega. Ta nevolja mu je prešla šele, ko sta se pričela razgovarjati. Govorila sta o ravnokar slišnem razgovoru s kočijašem. Smiljanic, zelo naobražen in učen človek je zadobil iz tega razgovora utis, da prihaja v deželo, ki še ni pod vplivom gibanja devetnaj-

stega stoletja. V tej smeri je razvijal svoj govor. Jurkica ga je pazljivo poslušala, celo hvaležna mu je bila za umne njegove opazke, divila se je njegovemu pripovedovanju, a pri srcu jej je bilo neznanako prijetno. On sam je občutil, da je danes posebno srečen v izbiranju besed in izrazov ter da mu govor teče izredno. Samemu sebi je to zelo ugajalo. Predobro je znal, kolikokrat že da ni mogel s kako lepo idejo na dan. Opažal je čestokrat, da je obdeval s ljudmi, s katerimi ni mogli niti najenostavnejše razgovarjati se. A glej sedaj čuda, — tej skoraj tuji mladenki je tako odkrit, misel poraja misel, beseda izživlja drugo. Tako vedno nadaljeval, vsaka izgovorjena misel lepša od prve, — divil se je temu in v svojem notranjem zamaknjenju je imel Jurkico za svoj dobri genij. Ni pomislil, da ta srečna delavnost misljenja prihaja od razdraženosti živčevja in duše, v katero je padel vsled nenavadne situacije avto; celo hvaležen je bil devojki in mala čarovnica, ki ga je vedno pozorno poslušala ter je imela svoje svetle, krasne oči vprte naravnost vanj, osvojila si je njegovo zaupanje in vso njegovo simpatijo.

„Kako umen je! A večer sem ga sodila, da je povsem navaden človek. Pa kako je dober, — zavoljo mene sedi alabo,“ — rekla si je Jurkica. Zmisliła se je zopet na Radmanovića. Pa Bog zna, zakaj, takoj jej je bilo žal, da se je domislila nenavzočega ter je čutila, kakor da s tem dela krivico Smiljanicu. Da popravi v mislih storjeno krivico proti Smiljanicu, povprašala ga je nekaj, s čemer je hotela pokazati, kako jo zanima njegovo pripovedovanje.

In zopet je začelo močno deževati. Silno je padalo, a nizki oblaki so zastrli nebo. Nova ovira za potnike. Z dežniki so se komaj nekoliko branili plohe. Kmetič-kočijaž, dobričina, kakor sleherni naš hrvatski ali srbski kmet, je ponudil iz lastnega nagiba svojo plahto, da se gospoda zavijejo vanjo. On sam se je zadovoljil, da je sedel na golem snopu koruze slame, dasi so mu bile hlače že premočene skozl in skozl. Smiljanic, ki je goreče ljubil kmetaki stan, ne bi bil v drugih okolnostih nikakor dovolil, da ima izobražen človek kake prednosti ter ne bi bil vsprejel ponudbe. Ali sedaj, Jurkici na ljubo, je sprejel plahto ter ogrnil Jurkico z njo, a pozabil pri tem ogrniti tudi svoje noge. Kakor je dež bil čimdalje gosteje, morala sta se na ozkem sedalu, spletenem iz vrhja, pritisniti čim bližje skupaj, da sta se pod ednim dežnikom kolikor možno branila plohe. Jeden dežnik je čutil toploto života. Teško mu je bilo in predobro je znal, da mladenki ni všeč, prepričan je bil, da jo je zelo sram. Zato se je umaknil v stran, ne maraje, da je imel kolena že premočena.

„Da bi me videli sedaj moji stariši, kako tukaj sedim in potujem z mladim, tujim človekom —“ — domislila se je za hip. Jasno je gledala nezadovoljni strogi obraz očeta in vest jej je nekaj očitovala. V svoji nedolžni duši si je domisljala, da se je na tej vožnji nekako pregrešila. Tako Smiljanic, kakor Jurkica sta obmolnila in se zamislila.